

Приложение 5 към Наредба за развитието на академичния състав на НБУ

СТАНОВИЩЕ ЗА НАУЧЕН ТРУД ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ В НБУ

От доцент доктор Елена Борисова Тарашева, НБУ, 2.1. Филология, Анализ на дискурса- Медии. За придобиване на научната степен „доктор“ по професионално направление 2.1. Филология, научна специалност Германски езици (английски език), с кандидат Рамазан Шабан Бектеши.

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение. Темата на дисертационния труд е "Албанските американци – идентичност, езикови предпочитания и превключване на езиковия код". Предвид глобализираната действителност и засилената миграция през последните години, формирането на национална идентичност, ползването на езици и включването на езикови средства от няколко езика представляват актуални проблеми от съвременето. Кандидатът принадлежи към етническа група, която преживя травматични събития и беше подтикната към миграция. Затова желанието му да установи как сънародниците му усещат етническата си принадлежност в условия на емиграция е сериозна задача с изключително практически приложения.

От теоретична гледна точка работата засяга социо- и психолингвистични аспекти, както и структуралистични подходи. Теоретичната част включва преглед на литературата по въпроса, който е актуален и посветен на най-новите изследвания в областта. Моделът на изследване в крайна сметка се оформя на основата на работи на Янкова и Василева (2013), с което се отчита българският принос към темата. Кандидатът е добре запознат с изследвания на проблема в родината си, отчита постиженията, но и критично анализира неуспешните опити за изследване – изолираност на Албания в един изминал период от време, ползване на остарели аналитични модели, липса на сътрудничество с водещи международни учени. Осъзнатостта на проблемите води до една правилна позиция по въпроса за избора на темата и изследователската рамка, което само по себе си прави работата успех за езикознанието.

2. **Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд.** Целите на изследването са „изследване на превключването на кодове от социална, културна, историческа, лингвистична и психолингвистична перспектива“ (стр. 20). За изпълнението кандидатът провежда две анкети – една онлайн и полу-структурирани интервюта. Пределно широката формулировка не дава възможност за конкретизиране на работата по научния проблем. На практика липсва обосновка как ще се анализират данните, защо е избрана тази извадка и по какъв механизъм анализът ще доведе до изводите в края на работата. Не става ясно как се съотнасят двете анкети. В крайна сметка част от анализа се оказва и възрастовата структура на интервюираните, което не може да изведе сериозни заключения относно превключването на кодове. В социолингвистиката възрастта обикновено е една от променливите, по които се анализират данните, но не и в това изследване.
3. **Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд.** При пределно широко поставената цел, методиката би могла да коригира събирането и анализа на материала. В конкретния случай кандидатът представя много интересен преглед на историята на албанската диаспора в Америка, съпоставителен анализ на албанския и английския език – макар и неизчерпателен, прави критичен преглед на подходите към превключването на езикови кодове, след което последователно представя и анализира данните от анкетите. Когато говори за „корпуси“, кандидатът има предвид именно отговорите на въпросите, а не събрани и класифицирани случаи на превключване на кодове. Така фокусът на работата се измества към особеностите на емигрантската общност, а езикът остава на заден план. Събирането на анкетни данни никак не е лесно, но за изследователските цели щеше да е добре да се подберат респонденти по избрани показатели, вместо да се правят необосновани предположения, че щом тези хора са се ангажирали с участие в изследването, вероятно такава е структурата на общността. Не може да се отрече обаче, че кандидатът демонстрира отлични умения в анкетирането, оригинална мисъл и лично отношение към анализирания материал – което прави работата ценна и демонстрира умения, изисквани от кандидатите за научната степен ДОКТОР.
4. **Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.** Въпреки изложените несполуки – които могат да бъдат отдадени на липсата на опит в мащабни езикови проекти - работата съдържа много и интересни приноси. На първо място бих поставила разглеждането на проблемите на албанските емигранти и изграждането на тяхната идентичност в един модерен план, от гледна точка на теоретичните постижения на двадесети и двадесет и първи век – нещо, което е било напълно невъзможно доскоро предвид откъснатостта на страната. На второ място въпросниците на изследването са изкусно съставени и имат потенциала да съберат интересни и полезни данни. Ориентацията им към формирането на етническа идентичност е изключително добре постигната, тъй като въпросите за поддържането на традициите, самоопределението, възпитанието на децата, участието в национални общности и ползването на езика са в основата на разбирането на личността на мигрантите. На трето място, става ясно, че структурираните интервюта действително събират езикова продукция, която дава данни за превключвания на езиковия код. Ако от тях се ексцерпират и класифицират случаите на превключвания, ще се

достигне до отлични резултати. На четвърто място, погледът към превключването на кодове във връзка с проблемите на формиране на имигрантската идентичност е изключително добре подбрана гледна точка на критичната лингвистика и анализа на дискурса като позиция към социалната роля на езика. Не на последно място, всеобхватният подход към превключването на езикови кодове – от езикови функции, през референтна същност, морфологична оформеност и синтактична роля – е изключително подходящ за едно явление, което все още не е напълно осветлено и изисква по-скоро еkleктичност, отколкото строга последователност.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани. Кандидатът представя три публикации по темата. Едната публикация е в издание на НБУ, както е подходящо за докторант на институцията. Останалите са в международни журналы с насоченост към избраната тематика. Няма данни за цитиране и отзиви в научния печат.

6. Заключение. Темата на работата е актуална и интересна. Теоретичните аспекти са във фокуса на актуален научен дебат всред академичната общност. Кандидатът се е запознал с основни текстове и теоретични подходи към въпроса. Старателно и с голяма прецизност е провел анкета и полу-структурирани интервюта – немалко постижение за кандидат за научната степен доктор. По отношение на малко изследван език като албанския, направеното е сериозно постижение. Особено ценен е погледът към езика като важна формираща част на националната идентичност. Затова предлагам добра или много добра оценка и присъждане на научната степен на кандидата.

Цитирани източници:

Янкова и Василева (2013) Yankova, D., Vassileva, I. Functions and Mechanisms of Code-switching in Bulgarian Canadians. *Etudes Canadiennes / Canadian Studies. Revue interdisciplinaire des etudes canadiennes en France. N° 74.* pp. 103-121.

Дата 3.09.2019 .

Подпис

София

Елена Тарашева